BIBLIOTHÈQUE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DEPOT-LEGAL
NOI SO! 01 EX

NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 2006

NGÀY THỨ HAI 26 NOVEMBRE 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

DEPOT LEGAL INDOCHINE
No 701

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	HANOI						
	Nếu lấy báo tại Bureau hoặc mua báo lẻ	Người đem đến nhà	Gửi bằng Giấy thép	Mấy nước Trung-kỳ và Ai-lao	Mấy nước ở các thuộc-địa Pháp	Ngoại-quốc
Một năm. .	6$00	6$90	6$50	6$30	6$60	12$00
Các làng và						
Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng .	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng . .	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng . .	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
4e page. Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Bỏ mỹ-nghệ Bắc-kỳ ta sẽ có một cái địa-vị ở cuộc đấu-xảo liệt-quốc tại Paris

Cuộc đấu-xảo liệt-quốc tại Paris dương sửa-soạn, tự bây giờ, đến năm 1927 này thì mở; hiện chính-phủ Đông-pháp ta cũng đã lập một cái hội-đồng điều-tra về những đồ mỹ-nghệ ở Bắc-kỳ ta, để cho được dự vào cuộc đấu-xảo ấy; thế là mỹ-nghệ Bắc-kỳ ta cũng sẽ có một cái địa-vị trong lịch-sử mỹ-nghệ thế-giới sau này vậy.

Cuộc đấu-xảo liệt-quốc tại Paris sẽ mở trong năm 1927 dây là một cuộc đấu-xảo to-tát quan-trọng hơn các cuộc đấu-xảo khác nhiều; khắp các nước trong hoàn-cầu, bao nhiêu thấy khôn thợ khéo đem hết cái ý tưởng thần-kỳ, cái tâm-tư tinh-tế, cái con mắt lanh lẹn, cái hoa tay khéo-léo mà đua tài ganh trí ở một cái cạnh-trường rất lớn năm châu chọi trận, sâu giống chen vai, giỏi mà đặt được giải tranh được lèo thì những đồ mỹ-nghệ xứ mình có được cái giá-trị cao quí khắp mọi người trong thế-giới đều mười mắt trông một, mười tay chỉ một, không có cái cách quảng-cáo nào mau chong cho bằng, không có cái thuật chiêu hàng nào công hiệu cho bằng, cái mối hàng tiêu-thụ ở thị-trường thế-giới sau này sẽ không ai dành được cái phần ưu-thắng với mình, mà cái lợi-quyền công-thương xứ mình có thể nắm phần chắc được; chẳng những thế mà thôi, làm được một quyền sách hay, phát minh được một thứ vật-chất mới, chế-tạo được một cái máy móc tài-tình đều đủ làm cho dân-tộc mình được vẻ-vang, quốc-hồn mình được sáng-sủa; một cái mỹ-nghệ tuyệt phẩm không phải như cái kiến-giải người mình xưa nay cứ lầm tưởng chỉ là cái danh-giá nhỏ-mọn của một anh phó thợ dâu; một anh phó thợ mà có cái mỹ-nghệ xuất-loại siêu quần thì cũng có thể kể là một cái công-nghiệp ở đời cũng xuất loại siêu quần không kém gì một nhà chính-trị có một cái chính-sách phi-thường, một nhà văn-học có một cái trước-tác bất hủ, ở giữa chỗ trăm khéo ngàn khôn, họp góp cả cái tinh-hoa vạn quốc mà có được một cái gì hiển-lộ ra được cái mĩ-mục quản quản đệ nhất thì một người như thế, một nước có được người như thế chắc không ai dám bảo là một người hèn mạt, một dân-tộc bỉ tiện lắm-thường, cũng hiển-dương được quốc-hóa, tôn trọng được quốc-thể của mình mà làm cho thiên-hạ biết mặt biết tên, tỏ rạng giống nòi, nở nang mày mặt. Ấy cái cuộc đấu-xảo liệt-quốc này to tát quan-trọng đến như thế.

Các nhà nghề ta trước kia còn mắc giam hãm ở trong vòng chật hẹp của xã-hội mình nhất-vị nhân-tuấn cái ác-tập quí sĩ tiện công, đành cứ giữ cái phận đớn hèn, ăn hồ ăn dẻ, kiếm nghề dung thân, mà không dám khoe khôn cậy khéo gì cả; từ khi có chính-phủ Bảo-hộ mở rộng cái đường tưởng-lệ công thương; đồ nghề xứ ta mỗi năm đã có một cuộc đấu-xảo mỹ-nghệ ở Hà-nội, và đã có mấy lần dự cuộc đấu-xảo thuộc-địa ở Marseille; nhưng đấu-xảo ở Hà-nội chỉ là mình đấu-xảo với mình, đấu-xảo ở Marseille cũng mới là thuộc-địa này đấu-xảo với thuộc-địa khác, mỹ-nghệ của mình vẫn chưa có được cái dịp nào ra hẳn giữa một cái cạnh trường thế-giới mà cùng với mỹ-nghệ các nước chọi thử một keo. Nay nhà nước Đại-pháp sắp mở một cuộc đấu-xảo liệt-quốc trong năm 1927 dây chính là một cơ-hội rất may cho mỹ-nghệ của mình xuất đầu lộ diện được ở trong cạnh-trường thế giới vậy. Chính-phủ Bảo-hộ muốn cho công-nghệ mình chấn-hưng lên được, lợi-quyền công thương mình rộng rãi ra được, nên có ý trù bị cho những đồ mỹ-nghệ mình cũng sẽ được có một cái địa-vị ở cuộc đấu xảo liệt-quốc này. Trong cái cuộc đấu xảo liệt-quốc này mà mình đắc thắng ra thì chẳng những các mối hàng của ta tiêu-thụ ở thị-trường thế-giới được nhiều mà công-nghệ ta được hưởng phần thịnh lợi, mà quốc-hồn của ta may ra cũng nhờ thế mà sáng sủa được một chút, dân-tộc của ta cũng nhờ thế mà vẻ-vang được một chút, may ra cũng chen chân thích cảnh được cùng người vạn-quốc mà không đến nỗi đeo mãi cái ô danh liệt nhược cho tới mãn kiếp-lụn dời; nếu trong cái cuộc đấu xảo liệt-quốc này mà thất bại ra thì công-nghệ nước mình đành không mong gì có ngày phát-đạt, cái đồ chồi cùn rẻ rách của một giống mán mọi gì ở góc đông-nam châu Á sẽ không tránh sao khỏi đào-thải ở trên thị-trường thế-giới, lợi-quyền thôi đành láng tận mà xứ nhục cũng chưa biết lại còn tới bao giờ mới rửa sạch được cho; đáng mừng thay mà cũng lại đáng lo thay!

Các nhà mỹ-thuật Tây vẫn thường khen người mình cũng tinh lanh, cũng xảo-tuệ, cũng có cái tư-cách nhà nghề, mà xem ra trong khoảng vài chục năm nay, đồ mỹ-nghệ của ta cũng đã có xuất-hiện được nhiều mà tiến-bộ mau chóng lắm. Ôi! đồng thử lửa mới hay; mỹ-nghệ của mình đến cái cuộc đấu xảo liệt-quốc dây cũng là cái thời-kỳ thử lửa đó. Đem chuông đi đấm nước người, chẳng kêu cũng thử ba hồi lấy danh, thử kêu hay thử lịt, còn tùy theo ở cái tài khôn khéo, cái sức cố gắng của các nhà nghề ta. Cố lên! Cố lên!

T.

CÁI BÍ-THUẬT TRƯỜNG-SINH

Một người nước Pháp, tên là Dubray, năm nay ông vừa 103 tuổi, ông sinh năm 1820, lúc thiếu-thời ông đã từng tòng-chinh đi đánh trận ở Crimée. Bây giờ thì hiện ông đang cư-trú ở thành Luân-đôn bên nước Anh.

Nhiều người đến yết kiến ông và hỏi bí-thuật trường-sinh của ông thì ông nói: Nhất sinh ông chỉ uống nước chanh mà thôi, ông không hề uống một hớp rượu vang nào bao giờ, mà cũng không hề có hút qua một hơi thuốc lá. Ấy cái bí-thuật trường-sinh của ông chỉ có nước chanh mà thôi đấy, ai không chán đời thử thí-nghiệm xem!

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 24 Novembre 1923

Tòa Nội-các Stresemann

Tin Berlin. — Số vé của nghị-viện nước Đức tỏ lòng tin cậy không được một nửa số các ông nghị-viên, thì M. Stresemann đã từ chức.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 24 và 25 Novembre 1923

Cái phong-trào biệt lập tại nước Đức

Thành Ludwigshafen và ba xã ở đất Palatinat đã theo về chính-phủ biệt-lập.

Việc nước Đức

Nghị-viện nước Đức không ưng chuẩn nhiều khoản nói về việc thiết quân luật, và một khoản xin đem xét ân những người mưu việc khuynh-đảo chính-phủ, Von Kahr và đại-tướng Lossw về tội phản-quốc.

Về việc lập tòa Nội-các mới, đảng Quốc-dân không nhận lời giúp việc cho Von Kardoff. Sau Von Kardoff lại thu xếp một cách khác. Đảng Xã hội và đảng Thứ-dân cũng không giúp. Von Kardoff thôi không nhận lập tòa Nội-các nữa.

Cái ngày 24 Novembre 1923

Các báo ngày hôm thứ bảy có nói trong ngày 24 Novembre có xảy ra ba việc quan-trọng. Một là tòa Nội-các Stresemann bị nổ; hai là cuộc đắc thắng của quan Poincaré tại nghị-viện; ba là việc ký bản giao-ước với hội Micum và bọn M. Stinnes.

Theo như các điều khoản trong giao-ước thì nước Pháp và nước Bỉ ưng đem những sản-vật của nước Đức hoặc tự ý hoặc bị cưỡng-bách mà nộp từ ngày 11 Janvier đến giờ tính vào số bồi khoản, ưng để riêng số tiền thuế thu về than, cùng về các thứ thuế khác ra một nơi để lấy một phần chi vào các khoản kinh-phí trong việc trù-bình. Nhiều tờ báo nước Anh cho việc ký bản giao-ước ấy là một cuộc đắc thắng của cái chánh-sách nước Pháp trong hạt sông Rhur.

Báo *Daily Mairor* có đăng một bài đề mục là « Đáng khen thay Poincaré », có nói: Ông Poincaré kiên-chí bền lòng nay đã được thập-phần như ý.

Các báo nước Đức cũng hoan-nghênh bản giao-ước ấy: Tờ báo Mittag có in bằng chữ to câu sau này: Thợ-thuyền sắp có việc làm bánh ăn.

Báo Corriere Italiane có nói: Cuộc chiến đấu trong hạt sông Rhur thế là kết liễu. Người Pháp chiến-thắng, cũng như trong trận Marne, đến lúc kết liễu, nước Pháp được chiến thắng hiển-nhiên.

Dư-luận nước Bỉ cũng rất là hoan nghênh các bản giao-ước ấy.

Nước Đức với nước Bỉ

Viện đại-lý nước Đức ở Bruxelles thay lời chánh-phủ nước Đức từ tạ với chánh-phủ nước Bỉ về việc xảy ra ở Leipzig mới rồi.

Tại hội đồng bồi-thường

Ngày hôm thứ sáu hội-đồng Bồi-thường nghe phái-bộ nước Đức trần thuyết mọi lẽ. M. Fisher trình bày về cái hiện tình nước Đức.

Một chiếc tàu nước Anh bị cạn

Tin Stockholm. — Một chiếc tàu nước Anh bị cạn ở bờ bể nước Thụy-điển. Nghe đâu tàu chở khí giới cho chánh-phủ Xô-viết hay là cho đô-đảng của Hittler ở nước Đức.

Tin Trung-hoa

Ngày 15 Novembre 1923

Nam-quân biến loạn

Nhâm-học-Niên (coi quân Quế-châu) làm phản, theo quân đội Trần-quỳnh-Minh.

Tôn-Văn về Quảng-đông

Bắc-quân đánh Thạch-long ngặt lắm; Tôn-Văn về Quảng-châu, rồi sai Chu-thế-Qui và Triệu-thành-Lương đem quân đi cứu.

Ngô-bội-Phu muốn điều-đình Nam Bắc

Ngô-bội-Phu muốn điều đình Nam Bắc, cử Trần-quỳnh-Minh làm Quảng đông tuyên-ủy sứ.

Tôn-bảo-Kỳ với Ngô-cảnh-Liêm

Tôn-bảo-Kỳ sai người cầu trợ với Ngô-cảnh-Liêm, hẹn cho Ngô được cử hai chân các viện.

Cuộc chiến-tranh ở Dịch-gia-loan

Đàm-diên-Khải và Triệu-hằng-Dịch đánh nhau ở Dịch-gia-loan. Triệu đánh giây thép cho Ngô-bội-Phu xin viện binh.

Triệu-hằng-Dịch lấy được Tương-đàm

Triệu-hằng-Dịch lấy được Tương-đàm, đã kéo quân vào thành. Đàm-diên-Khải kéo quân về Vĩnh-hảm.

Dương-Sâm bỏ Vạn-huyện

Quân thua của Dương-Sâm đã bỏ Vạn-huyện, lúc sắp đi lại cướp bóc tệ lắm.

Tôn-Văn sang Thạch-long vỗ về tướng-sĩ

Tôn-Văn đi xe lửa riêng sang Thạch-long đi thăm các quân trại và các bệnh-viện quân sĩ đều vui mừng lắm.

Trần-quỳnh-Minh bức lạc thương hội ở Ngũ-hoa

Có tin đồn rằng khi Trần-quỳnh-Minh kéo quân qua Ngũ-hoa, bắt thương-hội huyện ấy trong hai giờ phải cung ứng 50.000 đồng, thương hội kêu van và nói rằng trong hai giờ thì không biện kịp, xin khất 12 giờ.

Soái-phủ Quảng-đông giải nghiệm

Đương lúc Đông-giang đánh nhau kịch-liệt, Tôn-Văn đặt thêm một đội vệ binh, ngày đêm canh giữ Soái-phủ, bây giờ cuộc chiến tranh ở Đông-giang đã gần xong, không có điều gì lo ngại nữa, đã truyền lệnh bãi đội vệ binh, không phải tuần phòng như trước nữa.

MẤY LẦN Ở TRÊN PHI-CƠ RƠI XUỐNG MÀ KHÔNG VIỆC GÌ

Một người hoa-liêu nước Ý, tên là Dama, mấy lần ngã từ trên phi-cơ xuống, mà lần nào cũng không việc gì cả. Lại một lần mới rồi đây, Dama rơi từ trên cao 2.000 thước rơi xuống, cái phi-cơ thì vỡ tan tành, mà la thay chỉ có Dama thì vẫn như không, mình mẩy không hề sây sát một chỗ nào cả. Thiên-hạ lấy làm kỳ dị lắm. Một nhà báo đã nói rằng: hoặc giả Dama có cái bí-thuật gì chăng?

BẮC-BĂNG-DƯƠNG CÓ THỂ TRỞ NÊN CON ĐƯỜNG nối châu Âu, châu Á và châu Mỹ chăng?

Gần đây bộ Thủy-quân nước Hoa-kỳ đã thử ở Lakehurst (New Jersey) một chiếc khinh-khí-cầu không-lồ, đặt tên là Z.R.1.

Chiếc khinh khí-cầu này là chiếc tối đại hạng, dòng theo kiểu của bộ Thủy-quân phi-cơ nước Hoa-kỳ. Quan tổng-trưởng bộ ấy là quan thủy-sư phó đề-đốc Moffett. Chiếc khinh-khí-cầu không-lồ này đóng ra là cốt để đến trong khoảng tháng Mai và tháng Juillet 1924, sẽ khởi-hành từ Mỹ bay qua Bắc-băng-dương bay sang châu Âu.

Nếu việc này mà thành công, giúp cho việc giao-thông của thế-giới được thêm đường tiện lợi, thì một mai trong cái lịch-sử tiến hóa của nhân-loại, việc này cũng có thể kỷ công bằng hàng với việc tìm thấy châu Mỹ của ông Christophe Colomb và việc tìm thấy eo bể Magellan của ông Fernand de Magellan vậy.

Nhưng cái vấn-đề dùng Bắc-băng-dương làm con đường giao-thông Âu, Á, Mỹ này, không phải là tự Hoa-kỳ khởi-xướng ra trước đâu. Trước kia đã có hai nhà có cái ý-kiến ấy.

Trong bài diễn-thuyết của quan hàng-không bộ Tổng-trưởng nước Anh là Sir Sefton, ngài đã tuyên-bố rằng: Trong mười năm nữa thì việc vận-tải từ Anh sang Nhật và từ Nhật sang Anh, sẽ dùng khinh-khí-cầu bay qua Bắc-băng-dương.

Mười tháng trước thì nhà thám-hiểm Vilhjalmur Stefanson, trong sách (L'orientation de l'empire vers le Nord) ông cũng đã phát khởi ra cái ý-kiến dùng Bắc-băng-dương làm con đường giao-thông Âu-Á.

SỐ NGƯỜI HỒNG MẤT VÌ CUỘC ÂU-CHIẾN MỚI RỒI

Cứ như lời ông giáo-sư Bad, thì số người hồng mất vì cuộc Âu-chiến mới rồi của cả các nước dự-chiến cộng 15.000 người. Nước Đức có 3.349 người, nước Anh có 1.700 người, nước Áo có 350 người, nước Tchéco-Slovaquie có 570 và nước Pháp có hơn 3.000 người.

DÙNG PHÉP THÔI-MIÊN mượn tay kẻ khác giết người

Ở New-York có tin đến nói rằng M. Arthur Covell là một nhà thiên-văn học có tiếng tại thành Marshfield. (Orégon) mới phải bắt, vì tội kiện tên Alton 16 tuổi giết mẹ ghẻ hắn là Mme Covell, tức là chị dâu nhà thiên văn học ấy.

Cứ như lời cậu bé thuật chuyện lại thì ra nhà khoa-học ấy đã dùng phép thôi-miên mà khiến hắn giết mẹ ghẻ hắn đi vì nhà thiên-văn học xưa nay lại có tiếng là giỏi phép thôi-miên nữa.

M. Arthur Covell, bị bệnh nan thân bất toại đến ở với anh là một nhà lang y đã mấy tháng nay để uống thuốc. Ông bệnh nặng liệt-giường không đi lại được, bà chị dâu vẫn tận tâm thang thuốc cho, không biết vì cớ làm sao ông lại đem lòng căm tức chị dâu. Nhưng tự mình không thể ra tay giết được, bèn dùng phép thôi-miên mượn tay cậu Alton giết thay mình.

Cậu bé giết mẹ ghẻ ấy, vốn vẫn qui yêu mẹ ghẻ, khi đã tỉnh ngộ có kêu lên rằng: « Cái tay tôi quỉ thị giết mẹ, nhưng cái óc tôi thực vô tội. »

HÀI ĐÀM

Hóa kiếp làm cây

Vỏ Phàn nàn cùng bạn:

Nghĩ cái kiếp con người cũng đáng chán thật, không trách cổ-nhân đã nói: *Kiếp sau xin chẳng làm người, làm cây thông đứng giữa trời mà reo.* *Moa* dây cũng cùng một cái lý tưởng đó. *Moa* cũng muốn hóa kiếp làm cây. Thế nhưng mà *moa* không muốn làm cái cây mọc ở nước An-nam này, sinh ngày làm cái cây mọc ở bên đất Ấn-độ mới sướng phạm.

Đã làm cây, thì là một vật vô tri giác, còn sướng cái nỗi gì.

Toa không rõ, ở xứ nam Ấn-độ bao nhiêu con gái ế chồng, cứ chọn những cây to rồi cưới làm chồng, đêm ngày ra ấp lấy cái gốc cây, hôn hít xoa xuýt như chồng thật. Sướng không! Này *toa* ạ, có cây các chị tranh nhau ra mà cưới. Vậy *moa* định cải chính cái câu của cổ-nhân là: *Kiếp sau xin chẳng làm người, làm cây Ấn-độ lấy mười giai-nhân.*

— Sao *toa* tham thế, nếu vậy thì cũng đến gãy cành đổ gốc mà chết thôi!

Phù-sơn

ĐỨNG TRÊN XE MÁY

Mới đây trong một cuộc thi xe máy mô-tô ở West End bên Hoa-kỳ, một người đội cảnh-sát tên là George Diblin cho xe chạy rất mau, rồi đứng hai chân lên trên xe. Xe cứ chạy băng băng mà người vẫn đứng ung dung như người đứng trên phẳn vậy.

Các người đứng xem, ai cũng khen là tài, nhưng chẳng hay cái tài đó có ích gì chăng?

Cuộc điều-tra về việc làm tự-điển Việt-Nam

Bàn góp về mấy câu tục-ngữ, ca dao của Trung-kỳ

(Tiếp theo số báo 1985, ngày 30 Octobre 1923).

1) « Ai về nhắn với họ nguồn », tưởng đúng nghĩa hơn ngõ nguồn; vì chữ họ đây chỉ về người ta, « ai về nhắn với họ nguồn, mít non gởi xuống cá chuồn gửi lên », là nhắn với các nhà ở trên các ngõ nguồn vậy. (Mùa cá chuồn đồng thời với mùa mít non; vị cá lẫy kho với mít non rất là thích hợp).

2) « Đói lòng ăn trái khổ-qua, . . . » chớ không phải ô-qua; khổ-qua chính nghĩa là mướp đắng, tục trong Quảng không nói mướp đắng, chỉ nói là khổ-qua, mà người ta hay nói sai thành ra ô-qua, ô-qua, hồ qua v. v.

3) Cái câu « Bồng em mà bỏ vỏ nồi, v. v. » thì người ta hay hát rằng: « Ru em cho thiếc cho muồi, cho mẹ đi chợ mua vôi ăn trầu; mua vôi chợ quán, chợ cầu, mua cau Nam-phổ, mua trầu Chợ dinh; Chợ-dinh bán áo con trai, Triều-sơn bán nón, Mậu-tài bán kim ».

Chữ thiếc là con nít ngủ, chớ không phải thiếc; nhớ năm trước xem trong một quyển Pháp-văn nào đây, có dịch mấy câu hát ấy ra chữ Pháp, mà muốn như thường dịch giả không rõ nghĩa thiếc và muồi, lại đem sửa lại thành ra thóc với muối, rồi lại dịch rằng « berçant l'enfant tout en lui donnant du paddy et du sel ». Ôi! còn nỉ sao mà nuốt cho đặng thóc và muối, người kiu cũng không xong nữa là. Chỉ tiếc rằng hôm ấy xem lật đật, không nhớ tên dịch-giả là ai, và cuốn sách ấy là sách gì.

Phụng-đình, Tourane.

Tin sau cùng

Việc bước Đức

Hiện nay không sao lập được một tòa nội-các mà các chánh đảng cùng có đại-biểu dự vào, nên quan Giám-quốc Ebert đã cử M. Albert chọn những người có giá-trị không về bè đảng nào cả lập một tòa nội-các. Thứ tư này ông sẽ tuyên bố cái chương-trình của ông tại nghị-viện mà có lẽ ông sẽ giải tán nghị-viện đi.

Có lẽ nhiều ông Thượng-thư về tòa nội các cũ sẽ lưu lại trong tòa nội-các mới. M. Stresemann không nhận bộ ngoại-giao. Đảng xã-hội không chịu để cho những người không có chân trong nghị-viện dự vào tòa nội-các.

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ 23 độ
15 giờ 24 độ

Giá bạc.—Kể từ ngày 25 Novembre 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là **9 f. 80** và **9 f. 85** kể từ ngày 26 này.

Quan Thuộc-địa thượng-thư diện cho hội-đồng Tư-vấn. — Quan Thống-sứ có chuyển giao cho Bắc-kỳ Tư-vấn nghị-viện bản điện-tín của quan Thuộc-địa thượng-thư đáp lại những lời chúc mừng của nghị-viện như sau này :

« Bản chức đã trình bày quan Giám-quốc những lời chúc mừng của nghị-viện thì ngài rất lấy làm cảm-động về tấm lòng trung-thành của Bắc-kỳ Tư-vấn nghị-viện. Nay cậy ngài chuyển báo cho nghị-viện những lời cảm ơn của quan Giám-quốc và của bản-chức, lại xin ngài tỏ cùng nghị-viện rằng bản-chức vẫn giữ một tấm lòng tin yêu nghị-viện, vẫn còn nhớ rằng nghị-viện đã giúp Đại-pháp một phần việc rất đích đáng trong cuộc khai-hóa cho dân Bảo-hộ và nhất là trong những công cuộc làm cho xứ Bắc-kỳ là một toàn dân rất mãn cán, đủ về đường tinh-thần, đủ về đường vật-chất cũng rất là thịnh-đạt.

Ký tên : Albert Sarraut »

Cuộc Đấu-xảo của hội Khai-trí tiến-đức. — Hội Khai-trí tiến-đức đã làm lễ khánh-thành cuộc đấu-xảo sáng hôm qua, hồi 9 giờ. Trước giờ định, hội-đồng quản-trị đã tới đông đủ rồi, lần lượt đến các quan đại-thần và các quí phu-nhân có giấy mời đến dự hội đông lắm không kể hết được. Ở ngoài sân trước cửa, hội có bày một cái đình lớn của trường Kỹ-nghệ cho mượn, làm theo như lối các đình lớn trong Đại-nội. Ở ngoài hè thì phường nhạc tây của quan Thiếu Hà-đông đều bận áo mũ lục đứng đợi. Quá 9 giờ, quan Toàn-quyền Merlin và quí phu-nhân, quan Quản-lý văn-phòng Le Fol và quan hai hầu đi ô-tô tới nơi. Phường nhạc cử bài quốc-ca Đại-pháp chào ngài. Quan Thống-sứ Monguillot, quan Khâm-sứ Tissot là chánh-dự hội-trưởng hội Khai-trí, quan Thiếu Hoàng-trọng-Phu là hội-trưởng, hai quan cai-trị Marty, Lagrèze và cả hội-đồng trị-sự ra tận cổng ngoài nghênh-tiếp quan Toàn-quyền.

Quan Merlin xem kỹ-lưỡng từng khu một, những đồ bày trong nhà, ngài không nhũng bỏ, thứ nào, và ngài lấy làm ngợi khen lắm, mãi đến quá 10 giờ, quan Toàn-quyền và các quan khách mới ra về.

***

Đấu-xảo hội Khai-trí đã mở cho thiên-hạ vào xem chiều ngày chủ-nhật 25 Novembre. Đấu-xảo trong 15 hôm, cho đến ngày 10 Décembre mới hết.

Giờ vào xem ngày thường, buổi sáng từ 8 giờ đến 11 giờ.

Buổi chiều từ 4 giờ đến 7 giờ.

Giá vào xem ngày thường : Người Tây 0 p. 50. Người Nam 0 p. 20.

Ngày chủ-nhật, mở luôn đến 10 giờ tối, buổi trưa và buổi tối trong vườn hội có bày nhiều cuộc du-hí vui lắm, giá vào xem người Tây 1 p. người Nam 0 p. 50, vừa xem Đấu xảo, vừa xem trò vui buổi trưa và buổi tối.

Chương-trình các cuộc du-hí ngày chủ-nhật 2 Décembre sẽ đăng báo nay mai. Hôm ấy sẽ có thi đèn, thi hát trống quân, và thi chọi gà và chim họa-mi. Ai muốn dự cuộc thi xin viết thư cho hội từ nay đến ngày 1er Décembre.

Đường thiên lý. Con đường số 1 về địa-phận Trung-kỳ cứ từ tháng mười cho đến tháng giêng tây là hay bị hư hỏng lắm.

Hiện bây giờ thì đường thiên lý từ Nha-trang ra Bắc vẫn tốt lắm.

Rạp chớp bóng

FAMILY-CINÉMA

29, 31, phố hàng Buồm

HANOI

CHƯƠNG-TRÌNH TRONG TUẦN LỄ
Từ ngày 28 đến 30 Novembre 1923

Diễn hồi thứ nhất và thứ nhì về phim

LA PRAIRIE ROUGE

Là một phim phiêu-lưu tiểu-thuyết rất cảm-động tài-tình
chia làm 7 hồi
(Mỗi tuần lễ từ thứ tư đến thứ sáu chiếu hai hồi)

2100

Những cuộc giảng thuyết tại trường Cao-đẳng văn-chương. — Độ trước các báo có bá-cáo rằng ông Aurousseau cứ mỗi ngày thứ ba trong tuần lễ thì diễn-thuyết tại trường Cao-đẳng văn-chương về những bài kiệt-tác của Hán-văn, nhưng nay ông còn đang diễn về Nam-sử thì đợi khi nào xong mới diễn về Hán-văn.

Những phiên giảng về Nam-sử thì ngày thứ sáu nào cũng có từ 17 giờ 45 đến 18 giờ 45.

Những kiện hàng gửi ở tàu Angkor. Những bưu-kiện gửi ở tàu *Angkor* sang mà bị hỏa-tai vừa rồi thì chừng ba bốn hôm nữa mới tới nơi. Những nhà có hàng gửi ở tàu ấy thì sở Bưu-điện sẽ báo cho biết trước.

Những cuộc vui ở Hà-thành ngày hôm qua. Ở Hà-thành ngày hôm qua thật nhiều cuộc vui quá, không biết xem cuộc gì bỏ cuộc gì. Nào buổi sáng lúc 8 giờ thì bắt đầu thi xe đạp chạy Nam định vừa đi vừa về, 9 giờ thì hội Khai-trí khánh thành cuộc đấu-xảo, buổi chiều thì hội B. K. C. T. Đ. N. mở cuộc hát làm phúc, 3 giờ thì hội Khai-trí mở các cuộc vui ở trong vườn nhà hội, ở khu đất trong thành cũng giờ ấy thì mở cuộc đá bóng thi *Foot-ball Rugby* và ở trên trường xe đạp thì mở cửa cho thiên hạ vào xem không lấy tiền.

Cuộc đua ngựa. — Hội đua ngựa bá-cáo cho các chủ ngựa biết rằng đến ngày 9 Décembre 1923 tại Hanoi có cuộc phi ngựa và đến ngày 27 Novembre hồi 17 giờ thì hết hạn tinh nguyện cho ngựa dự thi.

Xe hỏa đổi giờ. — Công-ty Hỏa-xa bá-cáo rằng vì việc chữa cầu sông Cái mà nay phải đổi giờ xe chuyến 42 lại, là chuyến thứ nhất ở Việt-trì xuống, mọi khi đỗ ở Gia-lâm 3 phút, thì nay đỗ lại những 13 phút, mọi khi chuyến ấy đến Hanoi lúc 9 giờ 5 phút thì từ rày 9 giờ 15 phút mới tới nơi.

Cuộc đua xe-đạp Hanoi Nam-định vừa đi vừa về. — Những người Tây Nam dự-thi cái cuộc lớn lao này, sáng hôm qua hồi 7 giờ rưỡi đã đến họp đủ tại công-trường nhà la-ga, cả thảy 36 người.

Đúng 8 giờ thì ra hiệu chạy. Buổi sáng người đến xem không đông lắm, nhưng buổi chiều thì ở trên trường đua kể có hàng nghìn người đứng kín khắp vòng, vừa Tây vừa Nam, vừa đàn ông, đàn bà.

Những người đi mô-tô kiểm-soát cuộc thi này và trước báo tin rằng Ng-v-Bông với Le Stumph chạy đầu, thì người quí-quốc ai cũng lấy làm lạ. Quả nhiên, lúc hơn 3 giờ thì có tiếng kèn báo, rồi thấy Bông về trước, rồi đến Le Stumph. Những người đứng xem đều vỗ tay và reo mừng, nhưng gần hết vòng sau thì Le Stumph vượt lên mà Bông phải thứ hai. Thôi thế cũng là giỏi lắm và cũng đáng khen lắm. Kỳ này nhiều bài quá, không thể thuật kỹ-càng về cuộc đua này được, vậy xin để đến số sau sẽ thuật nốt.

Thưởng hàm về dịp đấu-xảo Marseille. — Những nhà có đồ đấu-xảo Marseille trước đã được thưởng các huy-chương thì nay được thưởng hàm như sau này :

Hàn-lâm-viện thị-độc : M. Phạm-văn-Khoan, là người sáng lập ra hiệu Phạm-văn-Khoan et fils tại Hanoi.

Hàn - lam - viện kiểm-thảo : MM. Phạm-văn-Quế, quản-lý hiệu Phạm-văn-Khoan ; Phùng-v-kim chủ hiệu bàn đồ đồng.

Chánh cửu-phẩm văn-giai : MM. Ng-tiến-An tức Hiệp-ích quán Bắc-ninh, Đặng-văn-Liên quán Hà-đông, Đào-v-Mai quán Bắc-ninh, Ng-thế-Kam quán Bắc-ninh, Phạm-thọ-Cửu (Hanoi) Phùng-v-Tín (Hanoi) Tường-long tức Phạm-v-Khác Hà-nam, Vũ-Phượng Hà-đông.

Tùng cửu-phẩm văn-giai : MM. Đỗ-văn-Tư (Bắc-ninh), Hòa-kỳ (Hà-đông) Hoàng - xuân - Lan (Hanoi), Tạ-văn-Ngoan tức Ích-phong (Hanoi) Ng-v-Đỗ (Bắc-ninh), Ng-văn Kỳ (Hà đông)-Nguyễn-văn-Than (Bắc-ninh), Ng-v-Vang, (Bắc-ninh), Nguyễn-văn-Vinh (Hanoi), Phạm-kim-Bảng (Hưng-yên) Nguyễn-văn-San (Bắc-ninh), Phạm-văn-Mai (Hưng-yên), Phúc-thành tức Nguyễn-văn-Thoa (Hanoi), Ngô-văn-Phụng (Hanoi), Nguyễn - viết - Giản (Bắc-ninh).

Tùng cửu-phẩm bá-hộ : MM. Vũ-v-Quyên, Nguyễn-bá-Học (Hà-đông).

Đã có hàn lâm rồi mà cũng được thưởng về dịp ấy là :

Hồng-lô tự khanh : M. Ng-hữu-Thu tức Sen.

Hàn-lâm-viện tu-soạn : M. Vương-vĩnh-Tuy, Bùi-huy-Quí,

Hàn-lâm-viện kiểm-thảo ; MM. Son-xuân-Hoan, Đặng-đức-Tham.

Hàn-lâm-viện điển-tịch : M. Đinh-văn-Thuận,

Hàn-lâm-viện điển-bạ : M. Nguyễn-văn-Qui,

Hàn-lâm-viện cung-phụng : MM, Mạc-đình-Tư, Trần-văn-Thanh, tức Hưng-ký.

Chánh cửu-phẩm văn giai : MM. Trịnh-v-Chính, Trần-văn Hợp, Ng-hữu-Phúc, Ng-văn-Đính.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hỏa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

● 3562

Ngạch Công-chính. — Các sinh-viên có tên sau này được bổ cán-sự lục-lộ Đông-pháp (agent voyer Indochinois) :

MM. Lê-văn-Sam, đạo hỏa-xa phía Bắc Trung-kỳ ; Đoàn-quy-Con, đạo Công-chính Bắc-kỳ ; Lê-văn-Hồ, đạo hỏa-xa phía Bắc Trung-kỳ ; Du-ngọc-Anh, đạo Công chính Nam-kỳ.

Tập trận. — Tuần lễ sau tại chùa Thông (*Sơn-tây*) sẽ có một cuộc tập trận lớn trong khoảng 20 ngày. Đến ngày thứ hai 3 Décembre thì các ban linh ở Hanoi sẽ lên cả *Sơn-tây*.

Cuộc hát làm phúc của hội B. K. C. T. Đ N. — Tối thứ bảy vừa rồi, hội B. K. C. T. Đ. N. có mở cuộc hát để lấy tiền giúp cho các nhà bị lụt Bắc-kỳ và hội Ái-hữu của người Nam-Việt tại Quảng-châu-loan. Quan Toàn-quyền và quan Thống-sứ có đến chứng kiến đó một khắc đồng hồ. M. François Ng-huy-Hợi là hội-trưởng hội B.K.C.T.Đ.N. có đọc hai bài diễn-thuyết dài, một bài chữ tây và một bài chữ quốc-ngữ. Số tiền thu được và số tiền phí tổn chưa rõ là bao nhiêu.

Tòa án Trừng-trị. — Sáng hôm nay tòa án Trừng-trị xử những việc sau này :

Án cắp và mua khuy ăn cắp. — Về việc ăn cắp và mua khuy ăn cắp của nhà máy khuy trai mà bản quán đã đăng trước thì nay tòa tuyên án phạt Vũ-v-Khánh, Trần-v-Nuôi coi phà-làn bến tàu thủy mỗi tên 2 năm tù và 5 năm biệt xứ, Ng-thị-Hai bán hàng rong, Ng-thị-Nhiên, Ng-thị-Nội, Ng-thị Hai 20 tuổi, Ng-thị-Hai 22 tuổi, Ng-thị-Hai 26 tuổi, Đỗ-thị-Quế, Ng-thị-Nguyên, Ng-thị-Chi buôn bán hàng xén mỗi người 2 tháng tù và 250 quan về tội mua khuy ăn cắp.

Biệt xử chung thân — Tòa phạt Trần-văn-Đông thợ cạo và Trần-v-Ý mỗi tên 4 tháng tù về tội ăn cắp quần áo của một người tên là Trương-khắc-Vũ và hết hạn tù phải đi biệt xứ chung thân vì những tên ấy trước đã can án nhiều lần.

Xung đột nhân gia. — Nguyên làng Thịnh-hào ở ô Cầu giấy đã bán hợp 7 mẫu đất cho M. Ng-v-Diệm hiện có văn-tự lý-trưởng và hội-đồng kỳ-mục ký kết và quan Thống-sứ đã duyệt y rồi. M. Diệm đã lập nhà máy gạch cùng nhà ở chỗ đất ấy đã lâu không có điều gì cả. Nay không biết vì cớ gì những kỳ-mục không ký tên vào văn-tự bán, sinh sự đòi lại chỗ đất ấy, bảo là đất của làng không bán cho M. Diệm bao giờ và những người đứng bán là thông đồng với người mua không cho dân làng biết. Hôm 10 Octobre vào hồi 8 giờ tối, những người kỳ-mục dụ dân làng vào đàn ông, đàn bà, trẻ con hơn một trăm người, xông đột vào nhà M. Diệm đi thẳng vào cái đầm mặt trong cùng, tự tiện đánh cá, M. Diệm cùng người nhà ngăn không được phải gọi giây nói báo sở Mật-thám và Sen-đầm. Khi đến nơi thì người nào người nấy cũng đã đắp dỏ cá chạy trốn cả. Hiện chỉ bắt được mấy con cá và nhận được mặt Vũ-bá - Thăng, Triệu-nguyên-Khoa tức Kèo, Bùi-trọng-Khoạn, Vũ huy-Tài, Ng-v-Cơ, Triệu-v-Kiêm, Vũ-văn-Duy, Vũ-huy-Am tức Thiêm mà thôi. Hỏi thì người khai rằng có đến cái đầm ấy của công dân đánh cá, chứ không vào nhà M. Diệm, người thì khai không biết việc đánh cá ấy mà bị người nhà M. Diệm vu oan. Tòa nghe luật-sư bên nguyên bẩy tỏ việc ấy rồi hoãn lại để nghị án.

Ăn cắp khuy vàng. — Ng-thị-Cả 18 tuổi vô nghệ nghiệp phải phạt 4 tháng tù về tội ăn cắp khuy vàng của một người đi nấu bếp tên là Ng-văn-Tong ở chợ Đồng-xuân.

Du đãng và ăn cắp chó. — Ng-văn-Nguyên phải phạt 6 tháng tù về tội du đãng và ăn cắp con chó của M. Hương Ký.

Còn nhiều việc nữa hoãn đến phiên tòa buổi chiều.

Trường Trương-minh Sanh. Đến 3 Décembre này thì tại trường Trương-minh-sanh sẽ mở thêm một lớp dạy toán Pháp văn, tối nào cũng bắt đầu học từ 6 giờ rưỡi cho đến 8 giờ. Lớp này có thể nhận học trò đã có học lớp nhất trường Sơ-đẳng được một năm rồi. Vậy ai muốn học xin gửi đơn lại trường Trương-minh-Sanh N° 22 24 B⁴ Amiral Courbet mà xin.

Nạn ô-tô. M. Chemin-Dupontès chánh quản-lý công-ty hỏa-xa dưỡng Vân-nam vừa đây bị nạn ô-tô gẫy một bên cánh tay.

***

Ngày hôm qua hồi 12 giờ rưỡi, M. Phạm-văn-Khoan fils bán đồ thêu nhà ở hàng Trống có đến trình sở Cẩm rằng lúc ô-tô chạy qua trường máy bay thì dụng phải một đứa con gái chừng 5 tuổi đang chơi ở ngoài đường. Đứa bé ấy bị thương ở cằm và xây xát cả mình, phải đưa vào nhà thương buộc thuốc. Sở Cẩm đang cho xét xem lỗi tại ai.

Mất con. — Tôi là Phan-v-Tụng làm thợ xẻ ở xưởng gỗ Đông-khê, con đường 27 (cạnh cầu sông Cái và chùa bà Mọc) Hanoi, có một đứa con gái tên là Phan-thị-Tăng lên năm tuổi, hình người thấp bé, khổ mặt tròn tròn, mình mặc áo cánh. Sáng hôm rằm tháng mười ta (22 Novembre 1923) đương khi tôi mải làm việc, con tôi ra chơi cổng, đến lúc gọi cơm, mới hay con lạc, tìm đâu cũng không thấy nữa.

Vậy ông bà nào có bắt được hay là biết tin tức ở đâu xin làm ơn mách bảo cho bố con tôi được gặp mặt nhau thì tôi lấy làm cảm tạ lắm lắm.

BÁN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES »
mỗi gói. 0p.08

Thuốc STIC « HAVANE »
mỗi gói. . . . . . 0 . 10

Thuốc STIC « ANGLAISES »
(Thanh-hương) bọc vào hộp bằng kín, mỗi hộp hai mươi điếu. . . . . . 0 . 20

6007

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Việc cứu giúp các miền bị lụt. — Mới đây quan Bắc-lý lại vừa gửi lên phủ Thống-sứ một số tiền nữa là 1543 p.90, cộng với các số tiền đã gửi lên trước, được tất cả là 7.219 p. 92, về phần thành-phố Hải-phòng ta trợ cứu các miền bị lụt. .

Ở Đình-vũ. — Hai ngọn đèn ở cửa Đình-vũ mới nối cao thêm hơn trước lên năm thước nữa thì ngọn về phương đông bây giờ cao 15 thước phương tây 12 thước 60.

Như vậy các tàu bè đi bể ngày nay ở đàng xa đã trông thấy hiệu đèn, rất tiện cho việc vào ra trong cảng.

Cái tệ vứt xác trẻ. — Ở bãi hoang thuộc địa-phận làng Hàng-kinh vừa rồi lại có kẻ vứt một cái xác đứa con gái chừng bốn năm tháng, không có thương tích, nên người ta đã đưa vào nhà xác để mai-táng.

Xe hỏa trật bánh. — Hôm rồi một người lính cơ, số lính 2399, lại sở Cẩm trình rằng hắn ấp-giải một tên tù-nhân ở Quảng-yên về Kiến-an thì hồi sáu giờ tối đi đến ngã tư An-dương, tên tù-nhân trốn đàng nào mất.

Bán thịt lậu thuế. — Ngày thứ bảy trước linh cảnh-sát đi tuần đến phố Belgique thì bắt được hai thị mang bán thịt lợn không có dấu của lò sát-sinh, mỗi thị có đến mười cân, đều phải giải cả vào Cẩm để tùy quan sát kiểm-lò sát-sinh xét xử.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai)

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được hiểu biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các liệt-quí ông nào mua thì gửi tiền cho ; kẻ không có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. Mua báo thì tính-từ rằm hoặc mồng một tháng tây trở đi cho tiện.

Số 80

ĐÁ-BIẾT-TUỔI-VÀNG

(Trinh-thám tiểu-thuyết)

PHẠM-BÚI-CẨM dịch-thuật

Chẳng tiểu-thuyết này cho là ái-tình tiểu-thuyết cũng được, mà cho là trinh-thám tiểu-thuyết cũng được. Vậy mới dịch ra để công-hiến các bạn độc-giả một cuộc tiêu-khiển-nhàn-nhàng trong khi tiểu-hậu trà-dư !

Khi đã vào trong nhà, liền hỏi tôi rằng :

— Sao ông lại cứ đem cặp mắt sáng loáng kia mà nhìn mãi tôi thế ? hay ông cho tôi không phải là người đó chăng ? Tôi sớm dậy quần ngựa chạy rong, thấy trong nhà ông còn le lói ngọn đèn, nên nhân tiện rẽ vào thăm ông một thể. Nay người ấy bệnh thế ra làm sao ?

Tôi ngạc nhiên, biết rằng cái mầm nguy hiểm đã mọc ra từ đây rồi vậy ! liền nói :

— Người ấy đã chết từ nửa đêm hôm qua rồi !

Nữ-lang thoạt nghe tôi nói, bỗng đổi hẳn nét mặt đi. Tôi nghĩ người con gái này không phải người vừa, thế mà nghe nói chuyện người chết cũng động lòng, thế thì thiên-lương cũng chưa đến mất hết vậy.

Nàng lẩm nhẩm một mình rằng :

— Chết rồi ư ? sao mà chóng thế ?

Sau nhìn quanh bốn phía, rồi bảo tôi rằng :

— Sáng sớm mà ngồi đối ngọn đèn, thêm khiến cho người mất cả hứng thú.

Rồi gọi tôi trông nàng Phồn-hạ-thắc, mặt-ngọc lần ngẩn, làn-thu lóng lánh, cũng buồn dầu ủ dũ chẳng khác gì tôi ! Và chẳng bóng nắng sớm ngày, cũng khiến người phải bàng hoàng thâm đạm ! Nàng liền đi đến gần tôi, đứng kề bên ghế mà hỏi :

— Lúc chết thì tinh thần khí-tức ra làm sao ?

Tôi nói :

— Tinh lắm ! Tôi nghe thấy ông ta thở ra, dẫn dẫn càng cấp bách ; hai mắt thì long sành sạch, như còn ân-hận điều gì .. !

Nàng lại hỏi :

— Thế lúc chết, ông cũng ngồi kề ngay bên giường bệnh ư ?

Tôi nói :

— Phải.

Nàng liền không hỏi nữa. Thế nhưng nàng không hỏi thì khi nào tôi lại chịu nói rạ ! Sau nàng không sao nhịn được, liền hỏi tôi rằng :

— Ông nói mau ! có việc gì bí mật, đối lại ông không ?

Tôi nói :

— Có !

Nàng bỗng thở dài, rồi chân tay phát run không sao đứng vững được, liền ngả mình ngồi tựa xuống ghế, rồi nói :

— Tôi chắc rằng thế nào cũng có dị ngôn lại, chớ chẳng có lẽ bắn lại nỗ đem những tin tức ấy, cũng xuống tuyền đài..... Vậy chứ nhà ông đây không có ai là người ngoài, không để tiết lậu câu chuyện ấy ra đấy chứ ?

Tôi nói :

— Cái phòng đó cũng kín . . .

Nét mặt nàng vẫn trắng toát, cặp mắt thì long lanh lóng lánh, hình như ngọn lửa bốc lên vậy ! Nàng nói :

— Ông nói luôn đi ! Tôi xin ngồi đợi.

Tôi bỏi :

— Nàng định ngồi đợi cái chi ?

Nàng nói :

— Đợi ông nói cho tôi nghe những câu di-ngôn của người ấy.

Tôi nói :

— Điều ấy quyết nhiên tôi không dám bảy tỏ với nàng.

Nàng đạm chân xuống đất, trông chẳng khác gì đứa con nít sắp hờn vậy ; rồi nói :

— Sao ông lại khó bảo thế ! Hãn nói với ông những gì, ông nên mau mau nói lại cho tôi biết. Hãn nói những gì, bây giờ chắc rằng ông hãy còn nhớ hết, chưa đến nỗi sao nhãng nào, ông nói ngay đi, hà lại chẳng hơn ru ?

Tôi đáp :

— Quyết nhiên không khi nào tôi lại chịu nói.

Nàng ghé vào mặt tôi mà hỏi :

— Thế là nghĩa làm sao ?

Tôi nói :

— Nghĩa là Cách-tư-thắc, lúc lâm chung có dối lại câu gì, thì chỉ một mình tôi biết, một mình tôi hay, một mình tôi ghi lòng để dạ ; ngoài ra, ngay đến nàng nữa, cũng không có quyền được hỏi tôi.

Nói xong, trông nhau nín lặng hồi lâu, không ai nói đến ai nữa . . ,

Một cảnh-song mờ hé ra ngoài, xa nghe tiếng chim riu rít, vang một góc rừng, ngoài đồng gặt lúa rào rào, đưa lọt vào tai tôi, tiếng nghe mồn một, hai chúng tôi vẫn cứ ngồi ngây ra như phỗng đá. Tia sáng ở cặp mắt tôi chiếu thẳng vào mình nàng. . . . . Nhìn mãi không hề chớp mắt. Thế mà nàng cũng không ra chiều giận dữ, lại như có vẻ tử bi . . ! Nét mặt dường như vừa sợ vừa thương coi tôi như một tên tù sắp đem ra chính pháp vậy

Tôi mở chụp đèn, đem tờ di chúc của Cách-tư-thắc đốt cháy ra tro, đốt xong, lại thổi tàn đồng tro đi, rồi bảo nàng rằng :

Đấy ! Tờ di-chúc của Cách-tư-thắc đấy ! Giờ đã cháy ra tro rồi đấy ! Việc ấy chỉ còn in sâu vào trong trái-tim tôi nữa mà thôi.

Nàng ngậm ngùi mà rằng !

— Tôi không ngờ ông lại thế . .

Nói đến đấy, lại nói chữa ngay rằng :

— Ông thật khờ quá ! Cái việc ông làm đó, thật là trăm phần nguy hiểm mà ông còn không biết hay sao ?

Tôi nói :

— Tôi biết lắm chứ ! Hôm qua Banliệt cũng bảo tôi rồi.

Nàng nói :

— Hãn bảo ông thì cũng vị tất ông đã hiểu, ông phải biết rằng ngày hôm nay mà ông nói những câu ấy với tôi, tức là cái ngày ông bắt đầu bước chân vào đất chết đó. Từ nay sắp đi, không một giờ một phút nào là không có cơ chết. Ông đã nghe ra chưa ?

Tôi nói :

— Tôi cũng đã biết là việc nguy hiểm, thế nhưng chúng muốn giết tôi cũng không phải là dễ nào ! Nàng tính tôi đây cũng đường đường một thân nam tử, sức này đã để làm gì được nhau, . . . Vả chẳng một đời tôi, lắm lúc sinh mệnh chỉ còn như sợi tóc, thế mà cũng chưa đã hề chi . . . Dưới hàm sư-tử, trước miệng hùm beo, gian hiểm bao phen, lịch duyệt đã lắm, mà vẫn còn có ngày nay. Thế thì cái chết có chi là đáng sợ ! Nàng thử nghĩ đó mà coi !

Nàng đứng dậy mà rằng :

— Thôi thế thì thôi, tôi cũng đành bỏ tay, không biết làm thế nào cho ông thoát khỏi vòng nguy hiểm được.

Tôi nói :

Cách-tư-thắc tận tâm với người này mà chết, thực đáng là một bậc trượng-phu ! ông ta đã kể hết những tình hình nguy hiểm cho tôi nghe, mà tôi đây cũng tự biết rằng dùng tay vào việc này, tức là kết oán gây thù với trăm nghìn vạn ức kẻ khác vậy. Thế nhưng nên theo cái gương tốt của Cách-tư-thắc, cầm lòng cho vững, dù chết ngay cũng không ân hận chút nào ! Đời người ta như giấc chiêm bao, ai cũng chẳng qua một lần chết, còn ân hận về nỗi gì !

Nàng nghe nói, đến gần vỗ vào vai tôi ; nét mặt nàng bấy giờ cũng chẳng khác chi nét mặt các cô con gái thường, trông thật như mi hiền hậu quá . . . ! Nàng liếc mắt trông tôi, như giải tỏ tấm lòng quyến luyến xót thương tôi vậy . . .

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
MẠ VÀNG
Máy mỏ-neo,
15 chân-kính
Mặt đá kim
có chất dạ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá..... 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Beri, — HANOI
2061

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Hội Sán-nhiên-đài họp Đại-hội-đồng bất-thường

Đúng 2 giờ chiều hôm chủ nhật 9 Décembre 1923, xin mời các ông. các bà hội-viên hội « Sán-nhiên-đài » đến họp Đại-hội-đồng bất thường tại nhà hội ở ngõ hàng Mã-may, số nhà 18, tỉnh Hanoi.

Le Conseil d'Administration.

Tối thứ hai 26 Novembre 1923

Diễn hai tích :

Tích thứ nhất :

TIÊN TỬ LINH ĐƠN

(Hát chèo)

Tích thứ hai :

TIẾT-CƯƠNG TẾ
TẢO MỘ PHẦN

(Hát tuồng)

Tối thứ ba 27 Novembre 1923

NHẤT THỈ QUÁN SONG ĐIẾU

Trên cầu bóng nước cuốn cuộn.
Ta cho cái sống khuynh thành trêu người.

Khăn hồng rơi đó của ai.
Một con chỉ thắm thêu hai mối tình.

祥和裕
YU-WO-TSEONG
VENTE EN GROS
63, Rue des Cantonnais, 63
Hanoi (Tonkin)
TÉLÉPHONE N° 266

Bản-hiệu có bán buôn các thứ nón nhiều, hàng tàu nhiều lắm, hàng thật tốt, giá thật rẻ
Có bán cả hàng ta (Bắc-kỳ) như the, xuyến, lĩnh, lụa, hàng, quế, vân vân. và hàng Saigon như lĩnh the, vân vân.
Nay mới có dạ các mùi, hàng thâm, nhung đen có nẫu mán rộng khổ. Những hàng này bán buôn lương tâm, chớ không bán lỗ mà không có mẫu gửi đi các tỉnh, vì hàng còn nguyên không thể cắt được.
Quí khách ở gần nên đến bản hiệu mà mua cho ở xa thì gửi thư về, bản hiệu xin gửi contre remboursement.
Cẩn bạch
2010 YU-WO-TSEONG

Chó cắn. — Ba giờ chiều ngày thứ bảy, tên Nguyễn-văn-Thái, 36 tuổi, làm phu ở Sáu-kho, đi làm qua xóm nhà ở sau sở máy tơ bị một con chó tây cắn phải cánh tay trái. Khi bắn lại sở Cảm trình thì người ta bảo đi nhà thương buộc thuốc, còn con chó kia cũng chưa bắt được để khám nghiệm xem có phải là chó dại không.

BẮC-NINH

Việc đắp đê ở Bắc-ninh. — Vừa rồi M. Trần-minh-Thu, nghị-viên Bắc-ninh, có gửi lên quan Công-sứ Bắc-ninh một bức thư điều-trần về tình tệ đắp đê ở trong hạt ông, bản báo tưởng nên tóm lược mấy khoản thiết yếu như sau này :

Dân cũng biết rằng nhà nước không cho thầu việc đắp đê, là có lòng nhân từ muốn cho dân có việc làm trong khi lụt lội đói khổ này. Nhưng vì những người thừa hành tác tệ, cho nên lại hóa ra hại dân thêm.

Vì phần đê chia về từng tổng từng làng, thành ra chức dịch có quyền bắt phu mà hành hạ dân : vì thiếu phu mà người bị gông, người bị chôn chân, có lẽ còn phải tư cách tư phạt nữa. Bắt phu thì bắt tận suất mà mỗi người phải đắp mấy ngày. Làng nào cũng vậy, mỗi người đi làm ăn một nơi, người ở nhà thì còn phải lo sửa soạn làm chiêm, chỉ có cùng đinh mới chịu đi phu, vì phu ít, cho nên lại phải bỏ tay để lấy tiền thuê khoán, làng to thì 300 hay 400 đồng, làng nhỏ thì 1 , hay 200 đồng, để phụ thêm vào tiền nhà nước phát một thước đặc là 11 xu ; thế là dân phải chịu thêm về sự lụt này mỗi suất hơn một đồng nữa.

Nhà nước phát cho một thước đặc 11 xu, mà người đứng nhận khoán với dân, phải thuê 12 hay 15 xu, người nhận khoán chắc không chịu phụ, cũng chỉ lấy số tiền 11 xu mà quân-san ra. Vì dụ bọn phu làng làm được 5 thước thì bảo là 4, bọn phu thuê làm được 5 thước thì bảo là 6.

Dân phu ai cũng phàn nàn rằng một ngày làm chỉ được 5, 6 xu, điền ấy có đến tai quan trên chắc là quan trên cho là dân lười biếng; nhưng quan trên có biết đâu rằng dân phu có mấy người hiểu kích thước là gì, cho có một vài người hiểu nữa, thì cũng đành chịu họ hà lạm, có lẽ dám lên kêu quan trên về xét bọn nào làm mấy thước, bọn kia làm mấy thước được.

Những điều kể ở trên đó là điều hại hữu hình, còn những điều hại vô hình, chắc quan trên cũng đã rõ cả.

Sau hết ông Trần-minh-Thu lại xin quan trên nghĩ đến tình dân cực khổ mà thương thuyết với quan Thống-sứ đem việc đắp đê mà cho thầu, cho dân tình khỏi thiệt hại, mà cái lòng tốt nhà nước muốn cho dân có việc làm cũng vẫn không mất, vì lại được làm với người chủ thầu, lại được tùy tiện, không bị bắt buộc đánh đập gì. Vả lại, dân làm hay cho thầu, nhà nước cũng chỉ tốn bấy nhiêu tiền, mà cho thầu thì dân khỏi khổ nhà nước khỏi bận lòng.

TUYÊN-QUANG

Giúp các nhà bị lụt. Bản quán có tiếp được năm hào (0p. 50) của M. Minh, sở Điện-báo ở Tuyên-quang gửi quyên giúp các nhà bị lụt. Bản quán đã chuyển ngay đến hội-đồng tổ chức cuộc lạc quyên ấy.

HÒA-BÌNH

Việc săn bắn. — Xưa nay sự săn bắn ở Hòa-bình vốn có danh tiếng ở nước Nam ta, thật là một việc nghị thồ người nhàn, đáng khen đáng chuộng. Triều-đình ta vẫn kén lính thiện-xạ ở rừng ngang, cũng thực là đích đáng lắm.

Hôm chủ-nhật vừa rồi, quan chánh quan lang ở tỉnh về chơi nhà quê ở xã Kẻ-sơn, nhân thấy dân sở tại đến báo rằng có một con cọp to lắm, với ba con lợn lòi hiện đang ẩn nhau rầm rĩ ở xứ rừng Phương-thảo. Khi ấy M. Đinh-công-Huy là lệnh lang ngài tức khắc đem lính thủ hạ với dân phu đem ngay xử lấy. để trừ giống ác thú. Khi tới nơi bỗ vây các lối, rồi mới bắt dầu thổi hiệu kèn săn. Độ 15 phút đồng-hồ, thì thấy ầm ầm như là cây đổ, rồi thấy con lợn lòi ra ngay lối dừng chiến. Bắn luôn 5 phát súng ba con lợn đều ngã xuống cả, mỗi con nằm cách nhau chừng độ 5, 6 thước, lũ lính đều vỗ tay chạy đến xem, thấy con lợn to nhất bề dài 4 thước 8 tấc, bề cao 2 thước 4 tấc, phải một dầu dạn vào vai ở bên tả suốt sang bên hữu, con thứ hai bề dài 3 thước 6 tấc, bề cao 1 thước 7 tấc, phải một dầu dạn vào mang tai vỡ đầu, con thứ ba bề dài 2 thước 1 tấc, bề cao 1 tấc phải một dầu dạn vào vạn sườn lối ruột ra. Còn con cọp thấy có mấy tiếng súng gầm lên một tiếng rất to rồi chạy đi dâu mất.

Lệnh làng quan chánh quan lang thật là một tay thiện xạ.

Phạm-văn-Bược lại cáo.

Thuyền đắm. — Ngày rằm tháng mười vừa rồi, lại thấy chợ Bờ có hai chiếc thuyền chở hàng bị đắm. Số là khi tàu thơ lên thì hai chiếc thuyền ấy ra ghé áp mạn, rồi cứ thế mà kéo qua thác, khi thuyền vừa vào khỏi chỗ thác thì nước trên đồ xuống, nước dưới xô lên, làm cho chiếc thuyền tranh ngang tranh ngửa ; những người lái thuyền chưa kịp giở lái, thì hai chiếc thuyền đều bị đắm cả xuống thác, hàng hóa thì trôi nổi cả, nhưng may người không việc gì vì bấm ngay vào được những hòn đá ở xung quanh đấy. Sau hỏi ra mới rõ rằng hàng ấy là của Mme Tuân-ký và Mme Hai-rồng ngược hàng lên Suyut bán, mà hàng bị trôi nổi ấy, thì đã thuê người đi vớt lại, thiệt hại kể cũng không mất mấy tí, thực là may thay.

Con lợn lòi nữa. Hôi 8 giờ sáng hôm mười sáu ta, quan châu Kỳ-sơn đi săn bắn được một con lợn lòi rất lớn, ước chừng cân nỗi được đến ba tạ, ai ai cũng lấy làm mừng rỡ vì ngài đã ra tay trừ khử được một muông thú dữ ở rừng.

PHỦ-LÝ

Hội Pháp-Việt học bảo-trợ. — Hôi 5 giờ chiều hôm thứ sáu, hội Pháp-Việt học bảo-trợ họp đại hội-đồng tại trường Pháp-Việt. Dự hội có quan Công-sứ Hà-nam, M. Michel đốc-học Nam-định, quan Tuần-phủ, quan Án-sát và các ông hội-viên hàng tỉnh.

Khi hội-viên an tọa thì M. Michel đứng lên đọc một bài diễn-văn dài, cảm ơn quan Công-sứ Hà-nam đã chiếu cố đến hội, sau bày tỏ cái mục đích của hội cho hội-đồng cùng biết. Kế đó thì bầu một hội-đồng trị-sự.

Các ông có tên sau này được trúng cử :

Hội-trưởng : M. Ng-thúc-Quỳnh.
Phó hội-trưởng : MM Phạm-Bích, Bùi-mạnh-Hợp, Bùi-Kỷ.
Tổng thư ký : M. Ng-văn-Quang.
Phó thư-ký : M. Vũ-quốc-Chinh.
Chánh thủ-quỹ : M. Mèn-Khối.
Phó thủ-quỹ : M. Ng-văn-Tuyển.
Kiểm-sát : MM. Phạm-bùi-Cầm, Bùi-Đàn, Ngô-huy-Ân.

Xong rồi thì hội-đồng bàn đến các việc hội. Đúng 6 giờ thì hội-đồng giải tán.

CÁO-BẠCH CHIÊU-LỆ

HỢP-PHỦ CÔNG-TY

CHỦ ĐÍCH MỞ MANG VIỆC BUÔN BÁN
Vốn định gọi 50.000 $ 00
Lập theo lối en commandite par actions
Hội-quán ở số nhà 27,
Phố Amiral Courbet, Haiphong

Xin có lời bá-cáo chiếu-lệ để các ngài cổ-đông Hợp-Phủ công-ty đến chiều ngày 16 Décembre 1923 hồi hai giờ chiều đến nhà hội-quán của công-ty, ở số 27, phố Amiral Courbet, Hải-phòng họp đại hội-đồng thành-lập.

Chương-trình :

1° Nghe tờ trình của viên chủ-nhiệm.
2° Công-nhận điều-lệ hội.
3° Bầu hội-đồng kiểm-sát lần thứ nhất.

Chủ-nhiệm,
Trần-ngọc-Bích kính đạt
3722

PHÒNG-THĂM-BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thương thư độ ngũ đẳng Bắc-đẩu bội-tinh.
Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tunis, Fes, Rabat, Casablanca Port-Said (Ai-cập. Rai.
Ngoại khoa, hà-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai
Giờ khám bệnh: Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ
chiều 14 — đến 17 —
KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤY LÂM-CHỨNG : Giá 1 $ 50
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 32.
GIÂY NÓI số 236
3018.

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có tăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra hàng đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ : 2

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mới ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
ED. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen
của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chữ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có tri khôn thị không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tôi Nội-các phụng lời chân phê rằng :

Chiếu nay đã được phàng của MONTÈS qui ông, có chỉ nên một thứ rượu bổ đã tăng ngự dụng quá rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lạc phê thị gửi cho qui được phàng chả-ông để tỏ thành-giả.

Khâm thử.

以 腰 膝 痠 疼 氣 血 虛 弱 有 此 症 候 者 用 本 號 所 製 之 補 藥 酒 百 發 百 中 功 效 如 神 本 號 在 海 防 華 人 街 第 三 百 四 十 號 開 張 各 埠 均 有 分 莊 發 售 請 認 明 本 號 圖 章 庶 不 致 誤 購 贋 品 也 內 閣 茶 錄

防海內河
正 金 號 獅 泰 茶 名 子

Bản-hiệu đã lâu năm chuyên môn bán các thứ chè tàu Ô-long, Liên-tâm, Thủy-tiên, tại Haiphong hiệu là **KIM-THÁI** số nhà 140 ở phố Khách, và có gửi bán ở các hiệu trong Nam-kỳ, Trung-kỳ, Bắc-kỳ, đã được nhiều quý-khách ngợi khen chè của bản-hiệu thật là hảo hạng, uống rất thơm, vì bản hiệu được nhiều quý-khách có lòng tin đến mua nhiều cho.

Vậy bản-hiệu mở thêm một hiệu tại Hanoi, phố hàng Ngang, số nhà 3, để tiện cho Quý-khách lại mua, và nhân buổi đầu bán ở Hanoi, bản-hiệu có tặng thêm trong một tháng kể từ ngày 19 tháng 10 ta, các quý-khách đến mua hoặc ở xa viết thư đến hiệu mua từ 1 gói 2 lang trở lên thì bản-hiệu xin tặng riêng một gói chè rất qui ở bản-hiệu để đa tạ các ngài đã có lòng nhiệt-thành với bản-hiệu, sau này xin quý-khách có mua chè, nên nhận kỹ các hiệu chè của bản-hiệu như sau này :

KIM-THÁI hiệu sư-tử ; **CÔNG-THÁI** hiệu kỳ-lân và **LÂM-MẬU**, tam-hỷ, ngũ-phúc, tam-nguyên.

Xin nhận cho kỹ, kẻo mua lầm chè hiệu khác thì sẽ sai như lời bản-hiệu đã nói ở trên, các thứ chè của bản-hiệu thứ nào cũng có thưởng cả.

KIM-THÁI
Haiphong, phố Khách, số 140 — Hanoi, phố hàng Ngang, số 3

代 行 本 號 昂 貨 真 價 實 街 近 華 人 利 益 第 三 百 四 十 號 開 張 各 埠 均 有 便 請 君 再 臨 本 號 圖 章 庶 不 致 誤 購 贋 品 也

Các ông chủ-nhà, các ông thầu-khoán và các ông buôn bán !

Các ông nên xem cả các hạng sơn, chỉ có thứ này là tốt hơn cả, bền hơn cả ; vì thứ sơn STANDARD này là thật sơn tây của những tay *chuyên-môn người Đại-pháp* chế ra.

Nên hỏi giá ở « *Société Française des Couleurs et Peintures Métalliques* STANDARD », **Julien & Fortin**, số 8, đường Gia-Long, Hanoi.
2063

Số 91

NGỌC-KIỀU-LÊ

(Chuyện một người nữ-sĩ có tài nhà ngọc phan chán, lại giữ được giá trong tuyết sạch, đáng làm gương cho bọn quần-thoa. Xem chuyện này thì đủ biết rằng các bậc danh-nhân ở trên thế-giới từ xưa đến nay, đều bởi cái tinh-anh trong trời đất chung đúc mà nên, thợ Tạo há có phân biệt nam-giới và nữ giới.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Trương-quĩ-như nói :

— Nguyện có ông bạn tôi nhờ đưa một phong thư, tôi đã đò hỏi khắp trong qui-thôn, không thấy có người ấy.

Bạch thị-lang hỏi !

— Tiên-sinh tìm nhà ai ?

Trương-quĩ-như nói :

— Tôi tìm nhà ông *Hoàng-phủ* viên ngoại !

Bạch thị-lang vội-vàng đáp rằng :

— Ông *Hoàng-phủ* tức là bà con với tôi, nếu có thư tử gì, tiên-sinh cứ giao cho tôi đưa giúp.

Trương-quĩ-như nói :

— Nếu vậy xin nhờ lão-gia cho người đưa giúp.

Nói xong, liền gọi người nhà lấy phong thư để trình *Bạch* thị-lang. *Bạch* thị-lang cầm lấy, tra vào trong tay áo,

Hai người lại chuyện trò hồi lâu, rồi *Trương-quĩ-như* đứng dậy cáo-từ lui ra. *Bạch* thị-lang trở vào *Mộng-thảo-hiên*, bảo *Ngọ* hàn-lâm rằng :

— *Trương quĩ-như* đến, cũng vì việc *Tô-hữu-bạch*.

Ngọ hàn-lâm bảo :

— Hắn có nói bao giờ *Tô-hữu-bạch* đến không ?

Bạch thị-lang hỏi :

— Tôi không hỏi, nhưng hắn lại có vì chàng họ *Liễu* đưa một phong thư đến đây.

Nói xong, liền thò vào tay áo, lấy ra một phong thư, cùng *Ngọ* hàn-lâm mở xem, thấy trên có đề mấy chữ rằng : « *Hương-quyến văn-sinh Liễu-lộc-thi đốn thủ bái* ».

Trong thư nói như sau này :

« *Văn-sinh này tôi sơ học thì ền, « không ngờ trong khi dạo chơi sơn-« thủy, lại được thừa tiếp tôn-nhan. « Mấy lời vàng ngọc bảo-ban, đầu xa « cách bấy nay, mà bên tai vẫn thường « văng-vẳng.*

« *Tiên-sinh lại giả lòng thương « đến mà đính-ước Châu-Trần, thật « là phúc tự trời cho, khiến văn-sinh « này cảm-kích không biết dường « nào vậy.*

« *Nhưng hôm xưa văn-sinh này đã « bẩm-bạch rằng thuở trước có đính « ước với hai người ; một người ta-« thế rồi, còn một người lánh nạn « phương xa, không tìm thấy tăm-« tích.*

« *Bây giờ tiên-sinh dạy rằng : người « chết đã đành, còn người sống sau « này có về, sẽ liệu cách xử-trí. Nay « văn-sinh này trở về dò hỏi thì người « sống chưa tìm thấy, mà người chết « lại nghiễm-nhiên vẫn còn, cái tin tạ « thế kia là cái tin đồn lầm không « thực.*

« *Việc hôn-nhân ấy gia-quân làm « chủ và một ông hương-qui đứng « làm mối, kẻ văn-sinh này thơ-tướng-« cuống không biết xử-trí ra thế nào « Vậy xin cứ thẳng giãi-bày, tiên-« sinh là bậc lão-thành, nên chăng « thế nào dám mong lượng xét.*

« *Trong mấy hôm nữa, kẻ văn-sinh « này xin đến lạy ở dưới thềm, để « vâng lời chỉ-bảo. Mấy lời lạo-thảo « kính-chúc hồng-thi* »

Bạch thị-lang xem xong, kinh-ngạc mà rằng :

— Lạ thay ! không biết sự tình làm sao mà lại thành ra phản-phúc như thế nầy !

Ngọ hàn-lâm nói :

— Bây giờ chàng họ *Liễu* đã từ-chối thì đại-huynh nên nhận lời gả cho *Tô-hữu-bạch*, hà chẳng toàn-mỹ ru !

Bạch thị-lang nói :

— Chỉ vì chàng họ *Liễu* là người giai-tế, trong lòng tôi không nỡ dứt tình, chỉ bằng đợi chàng tới đây, rồi bảo giờ ta sẽ cùng nhau thương-lượng.

Ngọ hàn-lâm nói :

— Phải đó !

Lại nói chuyện *Lư* tiều-thư khi ở *Sơn-tông*, định lánh nạn về *Giang-nam*, sợ *Tô-hữu-bạch* không tìm thấy, có viết thư sai một người lão-bộc tên gọi *Vương-thọ* tiến Kinh, tìm đưa cho *Tô-hữu-bạch*. Nếu không tìm thấy *Tô-hữu-bạch* thì thẳng đường trở về *Kim-lăng*, đến nhà *Bạch* thị lang để trả lời.

Lư tiều-thư lại dặn *Vương thọ* rằng :

Nhà ngươi nên giữ phong thư này cho cẩn-thận, chờ khi giáp mặt *Tô* tiên-sinh, bấy giờ sẽ giao, chớ có đưa lầm cho người khác.

Vương-thọ vâng lời ra đi. Nguyên *Vương-thọ* là một người ngu-xuẩn, khi hắn tới Kinh tìm *Tô-hữu-bạch* thì bấy giờ chàng đã thi đỗ tiến-sĩ bổ đi làm quan rồi, Hắn chẳng biết chi cả, khi tìm không thấy, liền thẳng đường quay về *Kim-lăng*.

Trong khi đi đường, vừa đi vừa hỏi thăm *Tô-hữu-bạch*, cho nên không ai biết. Khi đến thành *Kim-lăng*, lại hết sức đò tìm khắp nơi, tính-cờ thế nào *Tô-hữu-đức* bấy giờ lại đang ở trong thành.

Nguyên *Tô-hữu-đức* từ khi xuất-xứ ở nhà *Bạch* thị-lang, nghĩ đã cựt hứng, sau lại nghe tin *Tô-hữu-bạch* thi đỗ tiến-sĩ, rất lấy làm hổ-hận mà phàn-nàn rằng :

— Khi trước ta tặng cho chàng 20 lạng bạc và các đồ hành-lý, đang là một sự tử-tế, ngày nay xảy ra việc này, còn mặt mũi nào mà trông thấy nhau.

Hôm ấy, *Tô-hữu-đức* đang ở trong thành *Kim-lăng*, chỉ vì *Tô-hữu-đức* và *Tô-hữu-bạch* tiếng nói giống nhau cho nên *Vương-thọ* nghe lầm, lại tìm đến nhà trọ *Tô-hữu-đức*.

Vương-thọ đến hỏi người giữ cửa rằng :

— Có *Tô-hữu-bạch* tiên sinh trọ ở đây không ?

Người giữ cửa cũng nghe lầm mà đáp rằng :

— Có ! nhà-ngươi ở đâu đến ?

Vương-thọ nói :

— Tôi là người nhà quan *Lư* phó-sứ ở *Sơn-đông* sai đưa thư đến.

Người giữ cửa chạy vào nói với *Tô-hữu-đức*. *Tô-hữu-đức* nói :

— Quái lạ ! xưa nay ta không quen quan *Lư* phó sứ nào ở *Sơn-đông* bao giờ ! tất người này đưa lầm, âu là ta hãy thử ra xem sao.

Nói xong, liền thẳng thình bước ra. *Vương-thọ* trông thấy, vội-vàng nói rằng :

— Tôi phụng mệnh chủ-nhân tôi tiến Kinh tìm *Tô* tiên-sinh, không ngờ tiên-sinh lại quay ra rồi. Tôi cứ thẳng đường, hết sức đò-la, bây giờ mới tìm được đến đây vậy.

Tô-hữu-đức trong lòng đã nghi là hắn tìm *Tô-hữu-bạch*, nhưng không nói ra cứ hàm-hồ mà đáp rằng :

— Nhà ngươi đã quản bao khó-nhọc mới tìm được đến đây ! Vậy phong-thư của quan *Lư* phó-sứ ở đâu ?

Vương-thọ nói :

— Chủ-nhân tôi ngày nay lánh nạn sang ở *Giang-nam*, sợ tiên-sinh khi ở Kinh ra, tìm hỏi không thấy, cho nên phải viết phong thư này để báo tin cho tiên-sinh.

Nói xong, liền thò vào trong áo, lấy ra một phong thư, hai tay để trình *Tô-hữu-đức*. *Tô-hữu-đức* cầm lấy, rồi nói :

— Nhà-ngươi hãy ngồi chơi đây, để ta xem trong thư nói gì.

(Còn nữa)

Một cái điều-pháp trừ bệnh

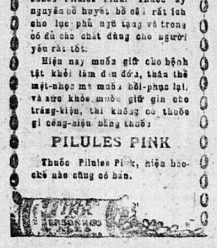
Trong đời người ta, những điều cần sự nhất là những chương dan xoàng, mà giá, nhữ g nỗi một nhọc bức rức hàng ngày vì những chứng ay làm cho cháu nuyết ang đi, gần cốt kém ớ hại cho cơ thể how là những vật bệnh lớn.

Vì vậy, nhiều gia quyến kia, mỗi khi người lớn hay trẻ con trong mình không được khỏe mạnh, thì người ta thường dùng thuốc Pilules Pink. Thuốc ấy nguyên có huyết, bổ cả rất lợi cho lục phủ ngũ tạng và trong có đủ cho chất dùng cho người yếu rất tốt.

Hiện nay muốn giữ cho bệnh tật khỏi làm dau đớn, thân thể mệt-nhọc mà muốn bồi-phục lại, và sực khỏe muốn giữ gìn cho trang-kiện, thì không có thuốc gì công-nghiệm bằng thuốc

PILULES PINK

Thuốc Pilules Pink, hiệu bào-chế nào cũng có bán.

Nhà Bản-đồ « TẤM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bản từ tám giờ sáng.

DƯƠNG BÁ-TRẠC ET TĂNG-KHÁNH-LONG dit ĐÔNG-NAM-MỸ

Dệt lĩnh lụa, vải-màn, khăn mặt, đóng giày tây, giày ta, va-ly, làm mũ (nón), khăn sếp, ghệ mây, và buôn đủ các thứ hàng Bắc-kỳ, bán cắt và bán lẻ.

Tổng cục: Hà-nội phố hàng Bông, số 152.

Phân cục: Sài-gòn đường Catinat, 10. đường Bonnard, 90.

Công-xưởng tại Thái-hà-ấp.

Hàng tốt giá hạ, quí-khách chiếu cố xin cứ gửi thư về ĐÔNG-NAM-MỸ số 152, Rue du Coton, Hanoi.

2059

Minh tạ lương y

Tôi phải bệnh chỉ ngót 18 năm, mỗi khi đại-liện đau đớn khó nhọc, sau được Monsieur A. Chi chủ nhà máy giêm, Hanoi giới-thiệu tôi đến chữa tại nhà M. Tchuong-Quay-Lam, 26, phố hàng Đường, Hanoi, là người đã chữa khỏi ông ta vừa xong, sau tôi đến chữa trong 3 tuần lễ là khỏi hẳn, những ngày đang chữa có thể làm lụng, đi lại, được như thường không đau không sót. Chiếu-đại thỏa khả-đáng.

Vậy tôi xin có mấy lời cảm tạ lương-y và giới thiệu lương-y cùng các nhà mắc phải bệnh ấy.

LƯƠNG-VỌ-SUNE
Chủ-hiệu Đông-xương-Long
Đại cơ-khí xưởng Hanoi
N° 65, Phố hàng Bồ, N° 65.

Hàng tốt giá rẻ

Hàng-đào hiệu LƯƠNG-THÔNG-HING,
Hai mươi năm lẻ, tiếng lừng gần xa.
Đồ vàng, đồ bạc, đồ ngà.
Kim cương bảo thạch cùng là chân-châu,
Của sang mặt lạ thiếu đâu,
Kiểu làm lại sẵn thợ Tàu thợ Nam.
Hồng-kông thêm thợ Tàu sang.
Thợ làm cẩn thận giá hàng phải chăng.

LƯƠNG-THÔNG-HING
Bijoutier,
41, Rue de la Soie, 41
HANOI

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc **rất rẻ tiền** và rất quí để trị các chứng bệnh như: **kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình**, lại rất là bổ **sức cho đàn-bà đẻ**, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$28** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

KIM-CƯƠNG XIÊM

Bản-hiệu mới về một ít KIM-CƯƠNG XIÊM để làm mặt-nhẫn và hoa-tai, thật-sáng và nhánh lắm chẳng kém gì kim-cương tây. Quí-khách nên đến chọn mau kẻo hết mất cơ-hội, vì thứ này cũng hiếm, không thường có, đem đi làm quà mấy đám cưới thì rất qui, thật là sang-trọng.

Kỳ tàu này mới sang

Laine complets et pardessus, imperméable công các thứ hàng to lụa Tây-Nam rất mới. Giá bán phải chăng.

Xin hỏi: Hiệu NAM-THỊNH
Soieries — 6 Rue des Cantonnais — Hanoi

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET
là một vị tinh, hảo không có pha chế nhiều món
Mỗi hoàn 0,50 ctg (uống từ 3 đến 8 hoàn trong 24 giờ)

TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẠT-LÉO VÀ GÂN-CỐT

THUỐC PHÁP — Trữ tại: 6, Rue de Pas-de-la-Mule, PARIS — Ở PHÁP QUỐC LẠM

Cũng có bán tại: Hanoi, Chemin, Haiphong, Dufour, Namdinh, Phủ-lý, và các hiệu thuốc bắc khác.

LÒ RƯỢU HOMMEL

Vô-danh công-ty, vốn có 1.000.000 quan tiền tây
Tổng-cục số 110, Phố hàng Trống Hanoi

Rượu bia thượng hạng theo cách vệ-sinh

Cả thùng ngâm nước đá sẵn
Đóng chai lớn
Đóng chai nhỏ

ĐẠI-BIỂU:
Ở tỉnh Haiphong là ông
Denis Frères
Ở tỉnh Yênnan là ông
Hock-Guine-Seng

RƯỢU BIA HOMMEL

Hạng rất ngon và giá hạ hơn cả.

Ai muốn đặt hàng thì cứ gửi thơ đến Lò rượu Hommel, Vô-danh công-ty ở Hanoi, phố hàng Trống, số 110.

2065

CÓ THẤY CON DẤU NÀY

KHẮC VÀO LƯỠI DAO

thì mới là hạng tốt, mà dùng nó thì thực là bền.

PACHOD Frères & Cie LYON

HÀNG MỚI VỀ

Enveloppes và chambres à air xe tay
Vải xanh lợp mui thật tốt khổ rộng 1m20 giá 2$20 một thước
Chục xe, vòng bánh, nan hoa, vân vân.

Các hiệu xe nên mua ngay được giá hạ

SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS
SOCIÉTÉ ANONYME AU CAPITAL DE 1.800.000 FRANCS
POUSSE-POUSSE SAIGONNAIS
7, *Boulevard Bobillot, Hanoi*

2067

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

VỎ KẼN

Mỗi cái **1$00**

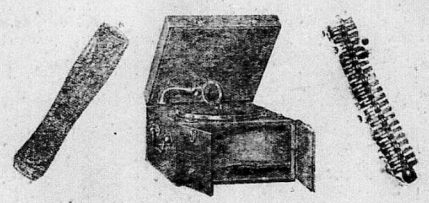
Thưa các quý khách, những đồng-hồ đeo tay của bản-hiệu vì giá hạ quá nên quảng cáo xin nói giá mỗi cái 1$00, nếu chiếu giá không hết thời xin biếu cái kính giọng vàng mà hộp xin xem như sau này:

Đồng hồ đeo tay nhỏ tối thấy giờ	giá trước	8$40	nay	6$60
— id — cỡ kim lớn	—	6 00	—	6 80
— id — kim thép và kim vàng	—	4 00	—	3 80
— id — vuông thực xinh	—	5 80	—	4 80

Hễ các quý-khách chiếu cố cho 2 cái mà không hết giá, chẳng giá trước thời xin kính tặng 1 cái kính giọng vàng đổi mới và 1 cái hộp kính aluminium và cả tiền cước nữa. Xin thiệt số cho.

TONG-YUNE-TAI
49, Phố hàng Ngang, HANOI

2040

CHANSON & Cie

58, Rue Paul Bert, Hanoi

Bản-hiệu có bán các thứ máy hát mới về rất rẻ, rất tốt và rất đẹp, và lại có cho thuê cả máy hát và các thứ đĩa, tiếng Bắc, tiếng Huế, tiếng Saigon, tiếng Tàu, tiếng Tây.

Bản-hiệu có bán cả các thứ điếu rất đẹp, rất tốt và hợp cách vệ-sinh.

Bản hiệu mới có thứ mũi « ÉMAILLINE » để lau đĩa hát rất tốt mỗi ống là 0$40. *Nay kính cáo.*

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

RUE PAUL BERT HANOI

Ngày thứ bảy mồng một tháng chạp tây và những ngày sau

CÓ BÁN

Nhiều đồ chơi và quà tết rất có ích

Adr. Tél.: MAGAREUNIS — TÉLÉPHONE N° 129

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ
酶補
pha với rượu vin GRENACHE

J. BLANC *(dệ nhất hạng bào-chế)*
Ông **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra

Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc vẫn để uống rượu Madère

每晨午前各喫每各喫沒葡萄歌喫酒

Bán tại: Hiệu Bào-chế **J. BLANC**
2099 *31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi*

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU (hiệu đầu nai)

Phần nhiều người chết vì bệnh thương-hàn và bệnh ho lao, thực hai bệnh ấy đáng ghê sợ, vì làm cho hao mòn nội giống của chúng ta; ấy là bệnh hao mòn vậy. Bệnh ấy người ta thường không để phòng mấy, khi mới phải cũng không lấy gì làm rằng, sau dần dần nó làm cho yếu các phủ-tạng và làm cho gầy hết cả chân tay rồi đi nữa. Nếu khi ở bệnh thì ở khí nào xảy ra thì người khỏe còn có thể chống lại được, chớ người đã bị bệnh hao mòn này rồi là mắc phải.

Vậy thì nên dùng thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai). Dùng thuốc này thì da mặt xanh, sức lực lại khỏe mạnh, công việc lại muốn ăn ăn như thường, ăn uống dễ tiêu, khỏe mạnh là lắm.

Chỉ dùng vài lọ *Dragées Rabuteau*, thì rồi sống còn sợ gì bệnh hao mòn nữa.

Ở các hàng bào chế to đều có bán.

2056

LAXO SODYL

Một thứ hạt gập chất muối của loài quả thì xủi bọt lên.
Là thứ thuốc nhuận tràng rất tốt.
Thứ thuốc tẩy rất dễ dùng.
Trừ bệnh táo cùng các chứng khác vì bệnh táo sinh ra một cách rất chóng, như nhức đầu, đau gan, đau vị, đau ruột, bệnh trĩ, đau đầu ruột, bệnh trệ, nhọt lở, vân vân.
Thứ thuốc này hiệu nhất, rẻ nhất.

Giá tiền: 1$25 một lọ 10 hay 15 liều

Về phần Đông-pháp có gởi bán tại:

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiêu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)